

Түлев ыйтăвĕсемпе

Хваттерте пурăнатан пулсан

Çынна пурăнма кирлĕ условисенчен пĕри сурт-йĕр пурри пулса тарать. Çĕршер çын паян пурăнмалли сурт-йĕр условисене лайахлатма черетре тани никамшăн та вартанла мар. Хваттерсенче пурăнкансенчен ытларахшă вара хваттерсенче пурăннăшăн тата коммуналлă пулашусемпе усă курнăшăн йĕркеллĕ тата вăхăтра тўлесе тарать. Анчах та сирĕплетнĕ йĕркене пăханманнисем те сук мар. Хăшĕсем хваттерсенче пурăннăшăн тата коммуналлă пулашусемпе усă курнăшăн тўлесинчен пăранасçĕ, тўле вăхăтне тăсса пырасçĕ. Кун пек чухне вара пурăнмалли сурт-йĕрпе коммуналлă хушăлăх муниципаллă предприятійĕ парăма ирĕксĕрлесе шыраса илесси пирки суда документсем таратма пултарать.

Суд тивĕслĕ йышăну тунă хыççăн суд приставĕсен районти пайĕ есе тытанать.

Суд приставĕсем исполнительнăй производство усăсçĕ тата ун пирки хваттерте пурăнкан патне пелтерĕ ярас парасçĕ. Çакан хыççăн та хваттерте пурăнкан хваттерте пурăннăшăн тата коммуналлă çамăллăхсемпе усă курнăшăн парăмсене тўлесе татмасть пулсан, пурлăх сине арест хураççĕ. Çак пурлăх сина сурт тунă укça-тенкĕ парăма саплаштарма каять.

Кăсалхи ултă уйăхра кăна пурăнмалли сурт-йĕрпе коммуналлă хушăлăх предприятійĕ телĕшпе кун пек исполнительнăй производствăсем 185 пулнă. Вĕсенчен 184-шĕ коммуналлă пулашусемшĕн укça шыраса илесси пирки. Пĕрре виçĕмĕш пайенчен парăма шыраса илнĕ. Çак тапхăр-тах парăма тўлесе татма килĕшменнисем пирки пурлăх сине арест хунă тĕслĕхсем 40 ытла пулнă.

Паянхи лару-тăру та шу-хăшлаттарма тивĕç. Хват-

терсенче пурăнкан 5 çыннăн парăмĕсем уйрăмах пысăк. Вĕсем коммуналлă пулашусемпе усă курнăшăн суршар сұл тата ытларах та тўлемен. Вăхăт ситсен вара пурăнмалли сурт-йĕрпе коммуналлă хушăлăх предприятійĕ ку хваттерсенче пурăнкансене хваттерсенчен кăларса яраси пирки те ыйту лартма пултарать. Кун пек тĕслĕх районта сук мар ĕнтĕ. Хваттерте пурăннăшăн тата коммуналлă пулашусемпе усă курнăшăн тўлеменшĕн пĕр çемье суд приставĕсем ирĕксĕрлесе пĕр пулĕмлĕ хваттертен кăларса янă.

Çавăнпа та суд приставĕсем киле пыраса кĕтсе ларса марчĕ. Хваттерсенче пурăннăшăн тата коммуналлă пулашусемпе усă курнăшăн вăхăтра тата йĕркеллĕ тўлесе тарасçĕ.

М. КОСТИН,
районти суд приставĕ.

Йывăç лартас уйăхлăх

Симĕслентĕр Муркаш тăрăхĕ

Йывăç лартас уйăхлăх хĕрĕ тапхăрĕ пырат. Кам хамăр тавралăх илемĕшĕн шутлат, çав йывăç лартма та манмасть. Паянхи кун тĕлне миçе тĕп йывăç хунавĕ лартма ĕлкĕрнĕ, ку есе камсене ытларах явăштарнă? Çакан пирки тĕплĕнрех паллаштарма ыйтрам элĕ район администрацийĕн сурт санталăка сыхлас енĕпе ĕслекен тĕп специалистĕнчен Г.Г. СИМАКОВРА.

— Георгий Георгиевич, районти йывăç лартас уйăхлăх мĕнле пырат?

— Районти эфир йывăç лартассипе япăх мар ĕслесе пыратпăр. Суркуннехи уйăхлăхра 42300 йывăç лартса хăвартăмăр. Вĕсене сум курăкран тасатса, тирпейлесе таракансем пур. Енчен те çак есе вăхăтра пурнăçламасан, хунав вайсăрланса юлат. Пирĕн ĕс вара харам кайма пултарать.

Кĕрхи уйăхлăх сентябрьн 20-мĕшенчен пусласа октябрьн 20-мĕшĕчен пырат. Каласа хăвармалла, çак уйăхлăх, ытти сұлхисемпе танлаштарсан, кăшт каярах юлса пусланчĕ. Çакă вăл нурĕк ытларах пулнипе, йывăç сұлсене те час саралманнипе сыханнă. Йĕрке тăрăх вара сұлсăсем ўксен сĕç хунава лартма вăхăтлă.

Апла пулин те паянхи кун тĕлне таватă-пилĕк пин тĕп лартма ĕлкĕртĕмĕр. Ку ĕс япăх мар. Уйăхлăх вĕслениччен пирĕн тата 10 пин хунав лартса хăвармалла. Çакă вăл, иртнĕ сұлхипе танлаштарсан, 2 хут умайрах. Апла пулсан эфир хамăр тавралăхшăн, сурт санталăк илемĕшĕн тарашатпăр.

— Йывăç лартас есе ял хушăлăхенче ĕслекенсем пурнăçласçĕ-и?

— Ку есе эфир ытларах шкулта вĕренекенсене явăштаратпăр, иртнĕ сұлсене те çаплас пулнă. Аслă арурисем те ала усса лармасçĕ, çак есе хутшăнасçĕ.

Тĕслĕхрен, Мăн Хураçкари Игорь Прокопьев ял старости пусарнипе çăка, хурав, чăраш, хыр хунавĕсем лартрĕç. Çак ĕсрĕ кашнин пусарулăх кăтарта тăрăшмалла. Енчен те кашни çын виçĕ хунав лартса хăварать пулсан, самай лайăх пулнă пулĕчĕ.

Йывăç лартас ĕс те укça-тенкĕ такакĕпе сыханнă. Ку телĕшпе Муркаш район администрацийĕ пысăк тимлĕх уйарать.

— **Ытти сĕрте тата мĕн пурнăçлама палăртнă?**

— Эфир чылай ĕс пурнăçлама палăртăмăр. Çак кунсенчех Муркашри кирпĕч завочĕ еннелле виçĕ рет хурав, чăраш лартса хăвар-

малла. Чуманкасси ял тăрăхĕнче пурăнкан Анатолий Андреевич Иванов Якаткасси ялĕ валли 2500 хурав, 1500 чăраш хунавĕсем илсе кайрĕ, апа сұлн икĕ енĕпе лартма палăртрĕç. Çавăн пекех 2000 хурав хунавне çырма-çатраллă вырăна

Пирĕн районти выльăх масарĕсем пăхса тирпейлесе тарас ыйту сивĕч тарать. Эфир ку телĕшпе тăташах ял тăрăхĕсене тухса сўретпĕр, унти пуслăхсемпе тивĕслĕ мерăсем йышăнатпăр. Хăш-пĕр ял тăрăхĕсен пуслăхĕсем выльăх масарĕсем аста вырнаçине те пелмĕсĕ. Ку вара питĕ хумхантаракан ыйту. Паянхи кун районти 87 выльăх масарĕ шутланать. Вĕсенчен 28-шĕнче сĕпĕр язви чирĕпе вилнĕ выльăхсене пытарни палăртнă. Çакă вăл хăрушă япала, çавăнпа та масарсене картасем тытса йĕркене кĕртме сирĕпленĕх ыйтас килет. Эфир асăрхатарнă пулин те, паянхи кун та тивĕслĕ мерăсем йышăнман ял тăрăхĕсем пур.

Шетмĕпуç ял тăрăхĕнчи выльăх масарĕ шыв хĕрринче вырнаçнă. Çавăнпа та кунта йывăçсем сине тарса лартмалла.

Юлашкинчен элĕ пурне те йывăç лартас уйăхлăх активлă хутшăнма чĕнсе каласшăн. Йывăç лартса чĕртессе кашнин тивĕсĕ пулса тарать. Çавăнпа та çак тивĕсĕ пурнăçлани хамăршăн та, пирĕн ачасемшĕн те питĕ кирлĕ.

Йывăç лартма хутшăнатпăр пулсан, эфир ял хушăлăхĕсене шутланатпăр. Çавăнпа та сире пурне те, сурт санталăк тусĕсене, сĕр сичне вай хуракансене сывхарса килекен ял хушăлăхĕсене уявĕ ячĕле саламлатпăр. Пурне те ырлăх сывлăх, чăтăмлăх, анăçу, сирĕп сывлăх сунатпăр.

Р. ИЛЛАРИОНОВА калаçнă.
Сăн ўкерчĕкре: йывăçсене лартсан упрама та манмалла мар.

Вильăх-чĕрлĕх чирлесен

ВИЛЬĂХ КЎПĔНСЕН. Вильăха таварланă хăяр шывĕ е тип сў ĕстермелле.

ВАР-ХЫРАМ ĖСЛЕМЕННИЧЕН. Чирлĕ вильăха мулкач куракĕн (тысячелистник), сар сип ути (зверобой), юман хуппи шывĕ ĕстермелле. Çак кураксен (уйрăмах мулкач куракĕн) шывĕ вильăхан юнлă вар витти пулнă чух питĕ лайăх пулашать.

ХЫРАМЛАХ ХЫТСАН. Йĕтĕн вăрри шывĕ питĕ усаллă.

СИЛĔ ШЫСНИЧЕН, ЫРАТНИЧЕН. 200 грамм силлĕ улаç кĕпсин (окопник) тымарне вĕтетмелле, кофемолкапа авăртмалла (вĕттĕн турасан та юрат). Унта 1 литр таварсăр вĕри сысна савĕ хушса пăтратмалла. Сивĕ сĕрте упрамалла. Çак хуташпа силле сĕрмелле.

КУСА ШУР ИЛИ. Сурмашар виçе тавар, сахăр пексукĕ илмелле, сăнаç пек пуличчен тўсе вĕтетмелле. Хут сине хурса вильăх куçне вĕрсе кĕртмелле.

Конкурс

«Хĕрарăм – сұлталак директорĕ»

Çăваш Республикин Экономика аталанăвĕн министерстви йăлана кĕнĕ «Хĕрарăм – сұлталак директорĕ» конкурс ыртерет.

Çак конкурса ирттерессине федераллă шайрах палăртнă. Унан телле вĕ хăйсĕн предприятійĕсене аталану сұлĕпе сирĕппĕн илсе пыма пултаракан, социаллă ыйтусене татса парссипе ситĕнĕсем тавакан, ыр кăмăллăх акцийĕсене хутшăнкан, конкретлă обществăлла ĕспе сыханнă хĕрарăм-ертўсĕсене хавхалантарасси, кунпа пĕрлех тухăçлă ĕс опытни сарасси, Раççейри чи пултаруллă хĕрарăм-ертўсĕсен даннăйсĕн банкне туса хураçси пулса тарать.

Конкурс икĕ тапхăрпа иртет. Пĕрремĕш тапхăрта пултарулссине федераци субьекчĕн шайĕнче суйласа илесçĕ. Иккĕмĕш тапхăрта вара сĕнтерўсĕсене Раççей регионĕсем таратнă кандидатсенчен палăртасçĕ.

Конкурс пуçаруллă, хастар, активлă хĕрарăмсем хутшăнма пултарасçĕ. Унан участникĕсем экономикан пур отраслĕсен представителĕсем те пулма пултарасçĕ.

Вăл шутра промышленос, строительство, транспорт, ял хушăлăх, наука, вĕрентў, сывлăха сыхлас ĕс, культура, сурт-илў, йăла ыйтăвĕсене тивĕстерекен предприятисен, вырăнти самоуправлени органĕсемпе Чăваш Республикин ĕс тавакан влаç органĕсен ертўссем, депутатсем.

Конкурса хутшăнканан ертўсĕре 3 сұлттан кая мар ĕслемелле. Вăл ертсе пырак предприятин производство ĕсĕ-хĕлĕ лайăх шайра пулмалла, вăл тĕрлĕрен социаллă тата ыр кăмăллăх программисене хутшăнмалла.

Конкурса хутшăнма кирлĕ документсем нумаях мар: конкурса хутшăнканан анкети, ун пирки кĕскен каласа пани т. ыт. те. Тĕплĕнрех кун пирки Чăваш Республикин Экономика аталанăвĕн министерствин сайтĕнче пĕлме пулат.

Конкурса хутшăнас ыйтусемпе Чăваш Республикин Экономика аталанăвĕн министерствине 62-10-07 тата район администрацийĕн экономика пайне 2-13-41, 2-13-39, 2-22-45 телефонсемпе шăнкăрлавлалла.

Пĕлтерўсем. Объявления

Отдел социальной защиты населения Моргаушского района Министерства здравоохранения и социального развития Чувашской Республики информирует, что согласно п.1 ст.17 Федерального закона от 25 апреля 2002 г. № 40-ФЗ «Об обязательном страховании гражданской ответственности владельцев транспортных средств» инвалидам, получившим транспортные средства через органы социальной защиты населения, предоставляется компенсация в размере 50 процентов от уплаченной ими страховой премии по договору обязательного страхования. Данная компенсация выплачивается при условии использования транспортного средства лицом, имеющим на нее право, и еще не более чем одним водителем.

Владельцам транспортных средств, получившим транспортные средства через органы социальной защиты населения, необходимо обратиться в отдел соцзащиты (каб.109) до 1 ноября 2006 года со следующими документами:

- копия страхового полиса обязательного страхования гражданской ответственности владельца транспортного средства;
- копия квитанции об уплате страховой премии по договору;
- копия паспорта транспортного средства, выданного на имя инвалида.

Выплата компенсации осуществляется по договорам обязательного страхования гражданской ответственности за периоды, действующие с 2004 года.

Телефон для справок 2-12-94.

Куплю двухкомнатную квартиру в с. Моргауши. Тел.: 8-927-849-15-17, 8-927-841-39-12.

Кадикасинское сельское поселение Моргаушского района сообщает, что 7 ноября 2006 года в 11-00 в Калайкасинском сельском клубе (д. Калайкасы Моргаушского района ЧР) состоится публичное слушание по вопросу: «О выделении земельного участка под строительство придорожного сервисного центра ООО «Уют».

Срочно продаю ВАЗ 2106-1 1996 года выпуска, белый, ТО до июня 2007 г., страховка, за 35 тыс. руб., торг. Продаю руль на классику, новый, 500 рублей. Телефон: 8-927-665-02-43.

Продаю керамзитобетонные блоки, песок речной, гравмассу, шифер 7-8-миноволновый, плоский, цемент, рубероид, ячмень 80 тонн. Требуется водитель на ГАЗ-53, МАЗ, КамАЗ. Телефон: 8-903-379-16-62, 8-960-308-28-01, 2-18-80. 1-2.

Ноябрь уйăхĕнче пĕрремĕш хут пăруламалли ĕне сунатпă. Тел.: 8-927-854-18-54.

13 октября в РДК Ульяновская обувная фабрика проводит расширенную продажу обуви из натуральной кожи.

Ėлĕкхи укça, кĕнекесем, откăрткăсем, статуйкăсем тата кивĕ япаласем туянатпă. Телефон: 8-927-850-67-05. 5-5.

Паянхи номеран 7–10 страниценче пай сĕрсĕн хуçсен пĕлтерĕвĕсем заказ шучĕпе пичетленесçĕ. Ял тăрăхĕсенче паллашмалла.

КПК «АГРОКРЕДИТ»
Приглашаем пайщиков:
Хранение сбережений
3 мес. - 14%   12 мес. - 20%
6 мес. - 17%   24 мес. - 25%
12 мес. ("Пенсионный") - 21%
Потребительские займы
до 20 000 руб. 5% в месяц
Свид. от Рос. рег. № 6612441197 от 28.08.2001 г.
с. Моргауши, ул. 50 Октября, д. 23
(Здание сельхозтехники) Тел. 2-18-13

«Свобода» СПК-племзавод правленийĕ
Юлия Валериевна ЮРКИНА
пенсионерка вилсе кайнă пирки унан сĕмийпе тата сывăх çыннисемпе пĕрле тараннăн хурланни сиччен пĕлтерет.

ГУП ЧР «Моргаушский издательский дом»
Моргаушская районная газета
«СЕНТЕРУ ЯЛАВЕ»

УЧРЕДИТЕЛИ:

Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики «Моргаушский издательский дом».

Директор-главный редактор
А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36, заместитель главного редактора - 2-12-82, бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни, социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная, объем 1,5 п. листа. Тираж 3350.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану сұлĕпе».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 06.10.2006 г.
Заказ
Дежурный по номеру
ШАПОШНИКОВ В.Л.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.